

HISTÒRIA D'ESPANYA DEL SEGLE XX (I)

Codi: 28833 (grup 2)

Professora: Martí Marin Corbera

Curs 2008-2009 (2n quadrimestre)

Tipus d'assignatura: Optativa

Número de crèdits: 6

I. OBJECTIUS GENERALS DE L'ASSIGNATURA

L'estudiant hauria d'assolir un coneixement bàsic dels esdeveniments que marcaren la primera part del segle XX a Espanya, des de la crisi del 1898 fins a l'acabament de la Guerra Civil, així com de la complexitat de les interpretacions ideològiques i historiogràfiques d'aquests fets. L'estudiant haurà de ser capaç d'analitzar críticament materials que tinguin a veure amb el contingut de l'assignatura, ja es tracti de fonts (primaris) o d'elaboracions (secundaris).

II. TEMARI

1. Introducció: continuïtats i discontinuïtats, tòpics i interpretacions sobre el període. El sistema polític: model liberal/model democràtic/model autoritari. El sistema econòmic: un capitalisme relativament avançat. La societat del primer terç del segle: diversitat, complexitat, modernització.

2. La monarquia liberal, 1898-1923. El joc polític del període liberal: els partits dinàstics i les diferents oposicions i alternatives (reformisme, republicanisme, regionalisme, tradicionalisme, socialdemocràcia, anarquisme). Els conflictes socials: sindicats i patronal; la lluita per la propietat de la terra; autonomisme i centralisme; clericalisme i anticlericalisme; militarisme i antimilitarisme.

3. La dictadura de Primo de Rivera, 1923-1930. L'experiment autocràtic en el context d'entreguerres. Les bases socials i polítiques de la dictadura. La transformació de les oposicions sota la dictadura. Evolució política del període. L'aparent congelació dels conflictes socials. La crisi: de dictador en dictador fins a la democràcia.

4. La II República, 1931-1936. Un període democràtic. L'estructura de partits i l'evolució política en el bienni reformador, 1931-33. L'estructura de partits i l'evolució política en l'anomenat *bienni negre*, 1933-35. Els conflictes socials i polítics en democràcia. Revolució i contrarrevolució: anarquisme, marxisme i feixisme. Sota el signe del Front Popular, 1935-36.

5. La Guerra Civil, 1936-1939. Les tres vessants interpretatives del conflicte civil: el *movimiento nacional* i la *cruzada*, la *guerra fratricida* (*no fue posible la paz* i totes les variants), *guerra i revolució* (antifeixisme, revolucionarisme i frontpopulisme). Un cop d'estat fracassat. Del cop d'estat a la guerra: l'*empat tècnic* i la pressumpta *no intervenció* internacional. Evolució militar del conflicte. Evolució socio-política del bàndol frontpopulista. Evolució socio-política del bàndol *nacional*.

III. **BIBLIOGRAFIA DE LECTURA OBLIGATÒRIA PER TEMES:** No superarà les 350 pàgines i es concretarà el primer dia del curs. Constarà d'un grapat d'articles i/o capítols de llibre seleccionats.

II. BIBLIOGRAFIA DE CONSULTA BÀSICA:

ÁLVAREZ JUNCO, José; *El Emperador del Paralelo. Lerroux y la demagogia populista*, Alianza, Madrid, 1990.

- BOTTI, Alfonso; *Cielo y dinero. El nacionalcatolicismo en España (1881-1975)*, Alianza, Madrid, 1992.
- CARDONA, Gabriel; *El poder militar en la España Contemporánea hasta la Guerra Civil*, Madrid, 1983.
- CASANOVA, Julián; *De la calle al frente. El anarcosindicalismo en España (1931-1939)*, Crítica, Barcelona, 1997.
- DE LA GRANJA, José Luís; *República y Guerra Civil en el País Vasco. Del pacto de San Sebastián al de Santoña*, IVAP, Oñati, 1990.
- DUARTE, Àngel i GABRIEL, Pere.; "Dossier: El republicanismo español", *Ayer*, 39, 2000.
- EGIDO, Ángeles (ed.), *Memoria de la Segunda República. Mito y realidad*, Centro de Investigación y Estudios Republicanos, Madrid, 2006.
- GÓMEZ NAVARRO, José Luis; *El régimen de Primo de Rivera: reyes, dictaduras y dictadores*, Cátedra, Madrid, 1991.
- GONZÁLEZ CALLEJA, Eduardo; *La España de Primo de Rivera. La modernización autoritaria, 1923-1930*, Alianza, Madrid, 2005.
- MORADIELLOS, Enrique; *El reñidero de Europa. Las dimensiones internacionales de la Guerra Civil española*, Península, Barcelona, 2001.
- MORADIELLOS, Enrique; *1936. Los mitos de la Guerra Civil*, Península, Barcelona, 2004.
- MORALES LEZCANO, Víctor; *El colonialismo hispano-francés en Marruecos (1898-1927)*, Siglo XXI, Madrid, 1976.
- NADAL, Jordi; CARRERAS, Albert i SUDRIÀ, Carles (eds.); *La economía española en el siglo XX. Una perspectiva histórica*, Ariel, Barcelona, 1987.
- PRESTON, Paul; *La política de la venganza. El fascismo y el militarismo en la España del siglo XX*, Barcelona, 1997.
- PRESTON, Paul; *La destrucción de la democracia en España: reforma, reacción y revolución en la Segunda República*, Grijalbo, Madrid, 2001 [2a. edició revisada i ampliada el 1994].
- RAGUER, Hilari; *La pólvora y el incienso. La Iglesia y la Guerra Civil española (1936-1939)*, Península, Barcelona, 2001.
- SERRANO, Carlos; *Final del Imperio. España, 1895-1898*, Siglo XXI, Madrid, 1984.
- SERRANO, Carlos; *El turno del pueblo. Crisis nacional, movimientos nacionales y populismo en España (1890-1910)*, Península; Barcelona, 2000.
- SHUBERT, Adrian; *Hacia la revolución. Orígenes sociales del movimiento obrero en Asturias, 1860-1934*, Crítica, Barcelona, 1984.
- TAVERA, Susana.; "Dossier: El anarquismo español", *Ayer* 45, , 2002.
- UCELAY, Enric; *La Catalunya populista. Imatge, cultura i política en l'etapa republicana (1931-1939)*, La Magrana, Barcelona, 1982.
- UCELAY, Enric; "La Diputació i la Mancomunitat: 1914-1923", dins B.de Riquer (ed.); *Història de la Diputació de Barcelona*, vol.2, 1987.
- UGARTE, Javier; *Una nueva Covadonga insurgente. Orígenes sociales de la sublevación de 1936 en Navarra i el País Vasco*, Biblioteca Nueva, Madrid, 1998.
- VALLS, Rafael; *La Derecha Regional Valenciana (1930-1936)*, Alfons el Magnànim, València, 1992.

III. VEGA, Eulalia; *Entre revolució i reforma. La CNT a Catalunya (1930-1936)*, Pagès, Lleida, 2004.

IV. AVALUACIÓ:

a) Un examen escrit al final del curs que inclourà qüestions temàtiques i d'anàlisi de materials al 50%. Durant el curs –en hores de tutoria integrada- es faran exercicis d'anàlisi de materials per tal que cada estudiant pugui comprovar l'adequació entre el que pensa que pot ser aquesta part de l'examen i el que ha de ser en realitat. L'examen significarà un 70% de la nota final.

b) De forma obligatòria es realitzarà un treball, les característiques i les instruccions sobre el qual es donaran a classe oportunament. El treball significarà un 30% de la nota final.

